

Republica Moldova

Республика Молдова

JUDECĂTORIA BĂLȚI

(sediul Central)

MD-3100, mun. Bălți, strada Hotinului 43

МД-3100, мун. Бельцы, улица Хотинская 43

Tel. 22212 fax 22212

Тел. 22212 факс 2221

Curtea Constituțională al Republicii Moldova

Mun. Chișinău str. Lăpușneanu 28

Prin prezenta judecătorul din cadrul Judecătoria Bălți (sediul Central) Eremciuc Ghenadie vă expediază în adresa dvs. excepția de neconstituționalitate din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova pe cauza penală de învinuirea lui Fornea Ocravian în baza art.287 alin.1 Cod Penal.

Anexă: închierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate din 11.03.2022, cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Judecător

Eremciuc Ghenaide

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Eremciuc Ghenadie
2. Judecător, Judecătoria Bălți, Sediul central

II – OBIECTUL SESIZĂRII

2.1. Obiectul prezentei sesizări constituie solicitarea exercitării controlului constituțional a unor prevederi din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova “**poate hotărî încetarea procesului penal**”.

2.2. Consider că fraza “**POATE hotărî încetarea procesului penal**”, contravine următoarelor prevederi ale Constituției Republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 16 Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 115 Instanțele judecătorești

(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.

(3) Înfînțarea de instanțe extraordinare este interzisă.

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

3.1. La 25.06.2021 cauza penală de învinuire a lui **Fornea Octavian Vasili** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(1) Cod penal, a fost expediată în judecată pentru examinare în fond.

3.2. **Fornea Octavian Vasili** se învinuiește în aceea că el, la 09.05.2021, în intervalul de timp cuprins între orele 18:30- 19:20 aflîndu-se cu cet. Ion Hanganu la terasa barului „Randevu”, amplasat pe str. Ștefan cel Mare nr. 2B, din mun.Bălți, adică într-un loc public, încălcînd grosolan ordinea publică au iscat un conflict între ei după care și-au aplicat lovituri reciproce cu pumnii și picioarele în regiunea corpului, acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, astfel conform raportului de expertiză judiciară nr.202110D0269 din 26.05.2021, cet. Ion Hanganu i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de plagă contuză în regiunea suborbitală pe stînga, ce se califică ca vătămare neînsemnată și lui cet. Octavian Fomea conform raportului de expertiză judiciară nr.202110P0270 din 26.05.2021, i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de fractură a oaselor nazale cu deplasare minimală, echimoze și excoriații pe față și cotul drept, ce se califică ca vătămare ușoară.

3.3.1. Procurorul în procuratura mun.Bălți S.Monastîrschi la data de 17.11.2021, s-a adresat către judecătorul în Judecătoria Bălți, cu demers privind aplicarea măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 30 de zile în privința inculpatului **Fornea Octavian Vasili**.

3.3.2. Prin încheierea din 07.12.2021 a fost admis demersul procurorului, cu aplicarea în privința inculpatului **Fornea Octavian Vasili** a măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 30 de zile, cu anunțarea în căutare a acestuia.

3.3.3. La 14.11.2021 Conducerea IP Bălți a înștiințat instanța de judecată că, de către IP Bălți la 13.12.2021 a fost deschis dosarul de căutare nr.2021040607, cu măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara.

3.3.4. Procurorul în procuratura mun.Bălți S.Monastîrschi la data de 14.02.2022, în cadrul dezbaterilor judiciare a solicitat recunoașterea culpabilă a lui Fornea Octavian Vasili în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal, **cu stabilirea pedepsei de 1 an închisoare**, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

3.3.5. Avocatul N.Grimailo a solicitat aplicarea dispoziției cu privire la amnistie, cu încetarea procesului penal.

3.3.7. Cauza penală de învinuire a lui Fornea Octavian în baza art.287 alin.(1) Cod penal, a fost examinată în lipsa inculpatului.

Articolul 321. Participarea inculpatului la judecarea cauzei și efectele neprezentării lui

(1) Judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

(2) Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul:

1) cînd inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță;

2) cînd inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui sau de administrația locului de detenție a acestuia;

3) examinării unor cauze privitor la săvîrșirea unor infracțiuni ușoare cînd inculpatul solicită judecarea cauzei în lipsa sa.

(2/1) În cazul prevăzut la alin.(2) pct.2), inculpatul poate fi supus aducerii silite în instanța de judecată pentru a-și confirma refuzul de a participa la judecarea cauzei.

(3) În cazul judecării cauzei în lipsa inculpatului, participarea apărătorului și, după caz, a reprezentantului lui legal este obligatorie.

(4) În caz de neprezentare a inculpatului în instanță, judecarea cauzei se amână, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și alin.(2/1).

(5) Instanța, în cazul neprezentării nemotivate a inculpatului la judecarea cauzei, este în drept să dispună aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță, iar la demersul procurorului, să dispună anunțarea inculpatului în căutare. Încheierea privind anunțarea inculpatului în căutare se execută de către organele afacerilor interne.

(6) Instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute în alin.(2) pct.1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.

La caz, poziția inculpatului Fornea Octavian nu este cunoscută, dacă dorește sau nu, ca în privința lui să fie aplicată Legea cu privire la amnistie.

4.1. Articolul 107. Amnistia (Cod penal).

(1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

(2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

(3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208².

Instituția penală amnistia, al cărei scop este înlăturarea pe viitor a răspunderii penale pentru săvârșirea unor fapte cu caracter penal, concomitent interzicând orice urmărire penală la moment, reducerea pedepselor unor persoane sau liberarea de pedeapsă penală, poartă un caracter universal. Amnistia poate fi aplicată atât față de persoanele ce se află sub urmărire penală, cât și de celor condamnați.

În conformitate cu lit.p) art.66 al Constituției Republicii Moldova în competența Parlamentului intră adoptarea actelor privind amnistia. Reglementarea efectelor amnistiei este cuprinsă de dispozițiile art.107 CP. Dispozițiile prevăd atât efectele amnistiei în cadrul urmăririi penale, cât și efectele amnistiei intervenite după condamnare.

Dispoziția art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu referire la - **“POATE hotărî încetarea procesului penal”**, vine în contradicție cu dispozițiile Constituției Republicii Moldova, Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și ale jurisprudenței CEDO în materia garantării principiilor preeminenței dreptului, dreptului la apărare și nediscriminării.

Norma juridică trebuie să fie concretă, exactă fără a lăsa loc de interpretare.

4.2. Curtea Constituțională, în hotărârile adoptate, a menționat că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, care derivă din articolul 1 alin.(3) din Constituție și anume din principiul constituțional al statului de drept. Potrivit statuării Curții ‘preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, aceste caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport, prin sfera de incidență’.

Curtea Constituțională, la fel, a menționat că *„preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”*. Curtea a menționat constant că «încriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă. Or, calitatea legii penale constituie condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.»

4.3. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Neclaritatea legii consta și în aceea, că nu este de înțeles ce ar însemna "*la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal*", neînțeles este cuvântul **POATE** hotărî, fiindcă în urma cercetării judecătorești, când inculpatul nu recunoaște vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, instanța poate – **DA** să accepte încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată și, instanța poate – **să NU** accepte încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată.

Consecințele la aceste interpretări sunt diferite.

Astfel, în primul caz, la pronunțarea sentinței de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal, având la bază art.389 alin.(4) pct.2) din Codul de procedură penală – persoana nu suportă nici o pedeapsă penală, procesul penal fiind încetat, în al doilea caz, la pronunțarea sentinței de condamnare poate fi aplicate pedepse, inclusiv și cu executarea ei reală.

4.4. Deci, legislatorul nu face claritate în situația menționată, însă datorita faptului ca aceste diferite acțiuni, înseamnă că apriori se încalcă și principiul proporționalității, garantat de art. 54 din Constituție, pentru ca faptele cu caracter diferit de gravitate, fără a ține cont de diferența gradului de prejudicialitate și de consecințele obținute.

Curtea a constatat că incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, țin de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale. În acest sens, Curtea a reținut că legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, Curtea fiind competentă să cenzureze opțiunea legiuitorului în cazul în care acestea contravin principiilor și exigențelor de rang constituțional.

Curtea a reamintit că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. În acest sens, Curtea a subliniat că, în conformitate cu principiul interzicerii interpretării extensive a legii penale, **analogia** nu este niciodată permisă în dreptul penal în detrimentul inculpatului. Dimpotrivă, în domeniul penal, legea este de strictă interpretare, în acest context, însăși Constituția, în articolul 22 garantează că nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos, mai cu seamă cu gradul prejudiciabil, anume de nivel penal și nu contravențional.

Deduția expusă rezultă și din dispozițiile art. 22 din Constituția Republicii Moldova , art.11.2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului , conform căreia "*Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul în care a fost sfârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.*"

În același timp, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor omului (cazul (BAŞKAYA și OKTOUGLU contra TURCIEI; CANTONI contra FRANȚEI) privind aplicarea art. 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților Fundamentale la fel susține principiul că persoana poate fi pedepsită numai în baza legii (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

Prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 22.11.1995, pronunțată în cauza S.W. versus Regatul Unit, CtEDO a reținut că „... art. 7 nu se limitează la interzicerea aplicării retroactive a legii penale în detrimentul acuzatului. Acest articol consacră de asemenea într-un mod general și principiul penal „*nullum crimen, nulla poena sine lege*” precum și principiul, conform căruia o lege penală nu poate fi interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului în special prin analogie...” (§ 35 al Hotărârii CtEDO). În continuare CtEDO a reținut că art. 7 urmează a fi interpretat și aplicat așa cum rezultă din obiectul și scopul lui, și în așa mod încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmărilor și condamnărilor penale arbitrare...” (§ 34 al Hotărârii CtEDO).

De aici reiese că principiul **clarității și securității juridice**, imperativ susține, că norma de drept trebuie să fie formulată în așa mod încât fiecare individ din conținutul acesteia, după caz chiar și cu ajutorul interpretărilor judecătorești, să înțeleagă univoc sau explicit ce acțiune sau omisiune va atrage după sine răspunderea sa. Cu alte cuvinte legea trebuie să fie previzibilă și accesibilă, sau atât infracțiunile cât și pedepsele pentru săvârșirea acestora trebuie să fie explicit prevăzute de lege.

Principiile respective sunt garantate și de art. 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (în continuare „CEDO”).

Pe cale de consecință constatăm că legea nu acorda un grad de claritate, astfel încât persoana să-și adopteze conduita, să cunoască cu certitudine, când este fapta social periculoasă, **vor fi aplicate**

dispozițiile Legii cu privire la amnistie, indiferent de poziție de recunoaștere sau nu, ceea ce reprezintă o încălcare a articolului 4, 16 și 22, în coraborare cu articolele 23 și 54 din Constituție, or referitor la exigențele de claritate și previzibilitate ale normei contestate sub aspectele în referință, menționăm că acestea vin în contradicție și cu prevederile alin. (2) art. 23 din Constituție, conform căroră, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, în acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative, în cazul dat, în viziunea noastră, prin publicarea unei legi neclare, prin omiterea reglementării unor definiții logice de determinare a însușirilor proprii ale acestor noțiuni, previzibile și accesibile, care ar conține garanții contra abuzului, precum și prin tratarea inegală a persoanelor în aceleași condiții, statul nu a asigurat accesibilitatea acestei legi.

Este de menționat că în Hotărârile sale, Curtea Constituțională a reținut că în virtutea garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene. Or, prin Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

În aceeași ordine de idei, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001, Curtea a menționat că „practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”.

În Hotărârea nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 (& 105-109), Înalta Curte a reiterat următoarele:

Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de, accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”.

În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit:

„47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”

Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza Kokkinakis vs. Grecia din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. vs. Regatul Unit din 7 mai 1982).

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul 1-765/2021.

Exercitarea controlului constituționalității a unor prevederi din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova “**poate hotărî încetarea procesului penal**”, în vederea corespunderii ingerinței art.4, 7, 8, 16, 21, 22, 23, 26, 54, 114, 115 din Constituția Republicii Moldova.

Scopul prezentei sesizări este de a exclude o interpretare extensivă a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în detrimentul persoanelor.

Aceiași idee de preîntâmpinare a unor rezultate nedorite a fost și în cazul privind controlul constituțional al sintagmei “*precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani*”, din art.109 Cod penal al Republicii Moldova.

Însă practica ne-a demonstrat și unele abateri: prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, din 16.11.2017, cauza penală de învinuire a lui Grățianu Mihail în baza art.179 alin.(2) CP, în temeiul art.109 CP, a fost încetat, în legătură cu împăcarea părților.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07.02.2018 (1a – 754/2017) apelul procurorului a fost admis, Grățianu Mihail a fost recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) CP, cu stabilirea pedepsei de închisoare pe un termen de 1 an.

În baza art.85 alin.(1) CP, pentru cumul de sentință, prin cumul parțial al pedepselor, la pedeapsa stabilită prin prezenta decizie se adaugă parțial pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Rîșcani din 02.02.2016, stabilind lui Grățianu Mihail pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Inculpatul Grățianu Mihail a fost luat sub arest din sala de judecată, termenul pedepsei urmând a i se calcula din 07.02.2018.

Prin decizia colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 03.07.2018 (1ra – 1255/2018) a fost admis apelul apărătorului Aliona Ciocan în interesele inculpatului și a părții vătămate Colibaba Natalia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07.02.2018 în caza penală privindu-l pe Grățianu Mihail, cu menținerea în vigoare a sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, din 16.11.2017, prin care cauza penală, în temeiul art.109 CP, a fost încetată, în legătură cu împăcarea părților.

Grățianu Mihail urmează a fi eliberat din penitenciar.

În situația din speța dată, Grățianu Mihail s-a aflat în stare de arest în jur de 5 luni.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

VII - LISTA DOCUMENTELOR

a) Încheierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

b) Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul *Ch. Ciocan*

Data *11. 03. 2022*

ÎN C H E I E R E
În numele Legii

11.03.2022

mun.Bălți

Judecătoria Bălți. Instanța compusă din: președintele ședinței, judecătorul - Ghenadie Eremciuc, grefier - A.Odainic, cu participarea: procurorului – St.Monastîrschi, apărătorului – N.Grimailo, examinînd în ședință publică cauza penală de învinuire a lui **Fornea Octavian Vasili** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(1) Cod penal,

a c o n s t a t a t :

1. La 25.06.2021 în adresa Judecătoriei Bălți spre examinare a parvenit cauza penală de învinuire a lui **Fornea Octavian Vasili** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(1) Cod penal.

2. În ședința de judecată din 11.03.2022, instanța din oficiu a declarat că ridică excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, privind fraza – “poate hotărî încetarea procesului penal”.

3. În conformitate cu art.39 al.(4) CPP RM, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

4. Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

5. Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

6. Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 al.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

7. În conformitate cu art.39 alin.(4) CPP, art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova RM, art.7 CPP, instanța de judecată

d i s p u n e :

A ridica excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, fraza - “poate hotărî încetarea procesului penal”.

Se remite conform competenței Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.2 alin.(4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, fraza - “poate hotărî încetarea procesului penal”.

Procesul penal de învinuire a lui **Fornea Octavian Vasili** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(1) Cod penal, se suspendă.

Încheierea este definitivă.

Judecătorul

Ghenadie Eremciuc